Ministerie van Defensie

Aan	MINDEF
Van	DGB
Afgestemd met	DJZ, CDS, BZ
In afschrift aan	STASDEF

TER BESLISSING

Datum
13 juli 2026

Onze referentie
MINDEF20260049978

Opgesteld door
[redacted]

Aantal bijlagen
1

Nota

Aanleiding

- Op 25 juni jl. vond het debat over het Addendum rapport Commissie onderzoek wapeninzet Hawija plaats. Tijdens het debat zijn meerdere moties ingediend.
- Op 30 juni jl. wijzigde het lid Piri een ingebrachte motie over individuele compensatie.
- Op 30 juni jl. is deze gewijzigde motie tijdens de stemmingen aangenomen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het versturen van de bijgevoegde Kamerbrief met een reactie op de aangenomen motie.

Kernpunten

- De aangenomen motie verzoekt de regering om te onderzoeken of er (beperkte) individuele financiële tegemoetkoming mogelijk is voor goed gedocumenteerde gevallen van slachtoffers van Hawija. In de brief wordt afgezien van verdere uitvoering van de motie.
- Op basis van zorgvuldige overwegingen is door eerdere Kabinetten besloten niet over te gaan tot individuele financiële tegemoetkoming voor de slachtoffers en nabestaanden in Hawija, maar om over te gaan tot projecten ten behoeve van de gemeenschap in Hawija. Dit besluit is onderschreven door de daaropvolgende kabinetten.
- Deze overwegingen gelden onverminderd. Het Kabinet stelt dat de aanval op de ISIS-autobommenfabriek in de nacht van 2 op 3 juni 2015 rechtmatig was, omdat deze in overeenstemming met het humanitair oorlogsrecht werd uitgevoerd. Defensie acht zich in deze luchtaanval dus niet aansprakelijk voor de geleden schade. Primair om deze reden heeft het kabinet destijds besloten niet over te gaan tot het uitkeren van vrijwillige vergoedingen op individueel niveau. Daarnaast is meegenomen in het besluit dat het vrijwillig aanbieden van vergoedingen op individueel niveau de verwachting zou wekken dat er ook bij toekomstige, legitieme wapeninzet - die correct en binnen de kaders van het humanitair oorlogsrecht wordt uitgevoerd - een vrijwillige vergoeding op individueel niveau zou volgen. Ten overvloede gelden in deze casus verschillende praktische bezwaren, waardoor het kabinet het nog altijd zeer moeilijk acht om op een verantwoorde wijze individuele tegemoetkoming te realiseren. Zo is het 10 jaar na de aanval haast onmogelijk om te achterhalen wie in Hawija welke schade heeft ondervonden door de secundaire explosie en om, conform de motie Fritsma[1], (voormalige) ISIS-sympathisanten hiervan uit te sluiten.
- Defensie is bekend met het genoemde compensatiekantoor in Kirkuk en is in algemene zin op de hoogte van het bestaan van derde partijen die mogelijk informatie hebben over mogelijke slachtoffers in Hawija. Echter gelet op het hierboven omschreven besluit zijn er geen stappen ondernomen om tot concrete vormgeving of uitvoering van een individueel tegemoetkomingstraject te komen.
- Voorts leidt het voorstel van kamerlid Piri om uitsluitend de goed gedocumenteerde slachtoffers te compenseren, met uitsluiting van slachtoffers waarvan de schade niet of onvoldoende is gedocumenteerd, tot een rechtsongelijkheid die het Kabinet niet kan uitleggen.

1 Kamerstuk 29 521, nr. 453, 22 december 2022.

Toelichting

Financiële overwegingen
N.v.t.

Juridische overwegingen
Op dit moment is er een lopende rechtszaak die slachtoffers en nabestaanden van de wapeninzet in Hawija hebben aangespannen tegen de Nederlandse Staat. In deze zaak buigt de rechtbank zich over de vraag of de gevolgen van de wapeninzet in Hawija te wijten zijn aan onrechtmatig handelen door de Staat. Het is mogelijk dat een uitspraak van de rechtbank in de toekomst aanleiding geeft tot het uitkeren van individuele schadevergoeding.

Communicatie
Het is te verwachten dat het beantwoorden van de Kamervragen nu of later tot publiciteit leidt. DCO heeft een woordvoeringslijn opgesteld.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

DE DIRECTEUR-GENERAAL BELEID